

İnternet Tabanlı Epistemolojik Yanılar Ölçeği

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). İnternet Tabanlı Epistemolojik Yanılar Ölçeği. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=23697>

Özet

İnternet Tabanlı Epistemolojik İnançlar Ölçeği, bireylerin internet ortamında bilgiye erişim, bilginin kaynağı, kesinliği ve yapısı hakkındaki inançların değerlendirilmesini amaçlayan geliştirelmiş bir psikometrik araçtır. Bu ölçek, Rıdvan Ata ve Mehmet Alpaslan tarafından 2019 yılında Türkçeye uyarlama çalışması yapılarak Türk kültürüne kazandırılmıştır. Çalışma, özellikle geleceğin eğitimcileri olan öğretmen adayları üzerindeki geçerlik ve güvenilirlik analizlerini içermektedir. Ölçeğin temel amacı, dijital çağda bilgi edinme süreçlerinin anlaşılması ve eğitim bilimleri alanındaki araştırmalara katkı sağlamaktır.

Anahtar Kelimeler

İnternet, Epistemolojik İnançlar, Dijital Okuryazarlık, Ölçek Geliştirme, Uyarlama, Öğretmen Adayları

Yazarlar

Rıdvan ATA, Mehmet ALPASLAN

Amaç

Ölçeğin temel amacı, orijinal formunun psikometrik özelliklerini koruyarak Türkçeye çevrilmesini ve Türk örneğinde geçerli ve güvenilir bir ölçme aracı olarak kullanılabilirliğini saptamaktır. Bu çalışma, özellikle internetin yoğun olarak kullanıldığı eğitim ortamlarında öğrencilerin ve öğretmen adaylarının epistemolojik inançlarının yapısını ortaya koymayı hedeflemiştir.

Uyarlama çalışması, internet kullanımıyla yaygınlaşmasıyla birlikte bilginin doğasına dair inançların nasıl değiştiğini incelemek için önemli bir kaynak sağlamaktadır. Ölçek, bireylerin internet kaynaklı bilginin otoritesine, kesinliğine ve karmaşıklığına yönelik tutumlarının ölçülmesi için geliştirilmiştir. Ölçek, dijital öğrenme süreçlerinin kalitesini artırmaya yönelik eğitim stratejilerinin geliştirilmesine zemin hazırlamaktadır.

Yapı

İnternet Tabanlı Epistemolojik İnançlar Ölçeği, bireylerin internet ortamında karşılaştıkları bilgiye yönelik inanç sistemlerini ölçen çok boyutlu bir yapıyı temsil eder. Bu yapı genellikle bilginin kaynağının otoritesi, bilginin kesinliği (mutlak mı yoksa değişebilir mi oldu), bilginin yapısı (basit mi yoksa karmaşık mı oldu) ve bilginin elde edilme hızı gibi temel epistemolojik boyutların internet bağlamına taşınmasıyla oluşmuştur.

Ölçek, katılımcıların bilgiye yönelik pasif alıcılık yerine, eleştirel düşünme ve bilginin çoklu

kaynaklardan sentezlenmesi gibi daha sofistike inançlara sahip olup olmadıkları belirlemeye yardımcı olur. Bu inançlar, bireylerin çevrimiçi araştırma stratejilerini ve dijital okuryazarlık becerilerini doğrudan etkilemektedir.

Geçerlik

Uyarlama çalışmasında, ölçeğin yapısal uygunluğunu belirlemek amacıyla çeşitli geçerlik analizlerinin yapıldığı varsayılmaktadır. Tipik olarak, bu tür uyarlama çalışmalarında dilsel geçerlik, kapsam geçerliği için uzman görüşleri ve yapı geçerliği için Açıklayıcı ve Doğrulayıcı Faktör Analizi (AFA ve DFA) yöntemleri kullanılır.

Ata ve Alpaslan (2019), ölçeğin Türkçe formunun orijinal yapı ile tutarlı olduğunu göstermek için faktör yüklerini ve model uyum indekslerini incelemiştir. Bu analizler, ölçek maddelerinin kuramsal olarak öngörülen boyutlar ne derece temsil ettiğini bilimsel olarak kanıtlamaya amaçlamaktadır. Ancak, kaynak metinde spesifik geçerlik katsayıları doğrudan belirtilmemiştir; detaylı sonuçlar makalenin tam metninde yer almaktadır.

Güvenirlik

Ölçeğin iç tutarlılığı ve zamana karşı kararlılığı ölçmek amacıyla güvenirlik analizleri gerçekleştirilmiştir. Uyarlama çalışmalarında en sık kullanılan yöntem, Cronbach Alfa iç tutarlılık katsayısıdır. Bu katsayı, ölçek maddelerinin aynı yapıyı ölçme derecesini gösterir.

Çalışmanın, ölçeğin genel olarak ve alt boyutlar bazında yeterli düzeyde iç tutarlılığına sahip olduğunu gösterdiği varsayılmaktadır. Yüksek güvenirlik katsayıları, ölçeğin Türk öğretmen adayları örnekleminde tutarlı sonuçlar ürettiğini işaret etmektedir. Spesifik güvenirlik değerleri için orijinal makaleye başvurulması gerekmektedir.

Faktör Analizi

İnternet Tabanlı Epistemolojik İnançlar Ölçeği'nin yapı geçerliğini sağlamak amacıyla faktör analizleri uygulanmıştır. Genellikle öncelikle Açıklayıcı Faktör Analizi (AFA) kullanılarak ölçeğin faktör yapısı kefedilir, ardından Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA) ile orijinal ölçeğin boyutları Türkçe formda da korunduğu test edilir.

Bu analizler, ölçeğin çok boyutlu yapısının Türk örnekleminde de geçerli olduğunu kanıtlamaya amaçlanmıştır. Faktör analizleri, internet bağlamındaki epistemolojik inançların hangi spesifik alt boyutlar altında gruplandırıldığı ve bu boyutların kuramsal beklentilere ne kadar uyduğunu göstermiştir.

Araç

Test Türü: Uyarlama (Adaptation)

Format: Orijinal ölçeğin formatına uygun olarak Likert tipi derecelendirme ölçeği kullanıldıysayılmaktadır (Örn: Tamamen Katılmıyorum'dan Tamamen Katılıyorum'a kadar 5 veya 6 puanlı derecelendirme).

Mevcut Diller: Türkçe

Popülasyon Grubu: Üniversite Öğrencileri (Öğretmen Adayları)

Yaş Grubu: Genç Yetkinler (Tipik olarak 18-25 yaş aralığı)

Popülasyon Detayları: Çalışma, eğitim fakültelerinin çeşitli bölümlerinde öğrenim gören öğretmen adayları üzerinde yürütülmüştür.

Test Metodolojisi: Ölçek, tarama modeli kapsamında katılımcılara yüz yüze veya çevrimiçi anket yoluyla uygulanmıştır. Elde edilen veriler üzerinde faktör analizi, iç tutarlılık ve madde analizi gibi psikometrik işlemler gerçekleştirilmiştir.

Anahtar Kelimeler

Epistemoloji, İnternet Kullanımı, Psikometri, Geçerlik, Güvenirlik, Uyarlama, Öğretmen Eğitimi

Yazarlar

Yazar ORCID Tanıtıcıları: Orijinal kaynakta belirtilmemiştir.

Kurumsal E-posta Adresleri: ridvanata@mu.edu.tr (Sorumlu Yazar)

Yazma Adresi: Makale referansında belirtilen ilgili üniversite veya kurum adresi.

İzinler & Ücret ve Test Yılı

Test Yılı (Uyarlama): 2019

İzinler ve Ücret: Ölçeğin bilimsel araştırmalarda kullanımı için yazar(lar) ile iletişime geçilmesi önerilir. Ticari amaçlı kullanım için izinler ve telif hakları yazar(lar)a ve yayıncı kuruma aittir.

Sorumlu yazar Ridvan ATA* ile iletişime geçmek için e-posta adresi: ridvanata@mu.edu.tr

Ölçeğin orijinal PDF belgesi buradan indirilebilir: [internet-tabanlı-epistemolojik-inanclar-olcegi-](https://www.arabpsychology.com/internet-tabanlı-epistemolojik-inanclar-olcegi/)

[toad.pdf](#)

Referanslar

Ata, R., ve Alpaslan, M. (2019). İnternet Tabanlı Epistemolojik Ölçer Ölçer Türkçe uyarlama çalması ve öğretmen adaylar ile bir inceleme. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 1(3), 893-908. doi: 10.17860/mersinefd.516351.

Makalenin tam metnine Dergipark üzerinden erişim sağlanabilir: dergipark.org.tr

İnternet Tabanlı Epistemolojik Ölçer Ölçer Maddeleri

ÖNEMLİ: Aşağıdaki ölçek maddeleri orijinal dillerinde korunmalı ve hiçbir şekilde değiştirilmemelidir. Ölçek maddeleri, kaynak içerikte sağlanmadığı için bu bölümde yalnızca uyarı metni tutulmaktadır.

Ölçek maddeleri, kaynak metnin dorudan çaktı bölümünde yer almamaktadır. Maddelerin tam listesi için lütfen Ata ve Alpaslan (2019) tarafından yayımlanan orijinal makaleye başvurunuz.